

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

Directeur Politique : L. MARTY
ADMINISTRATION
ET RÉDACTION :
157, RUE CATINAT, SAIGON

GIA BÀN:
Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-man
Một năm 6 \$00
Sáu tháng 3 \$50
Ba tháng 2 \$00
Mua báo thì kể từ ngày
mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng
mà phải trả tiền trước.

MỖI TUẦN LỄ RA BA VY :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ 0 \$04
TELEPHONE N° 476
Adresse télégr. : LACTINE-SAIGON

GIA BÀN:
Mộc-kỳ, Lào, Đại-Pháp
và Thuộc địa.
Một năm 7 \$00
Sáu tháng 4 \$00
Ba tháng 2 \$25
On s'abonne sans frais dans
tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser
à SAIGON : Aux bureaux du Journal,
à HANOI : Aux bureaux du Trung-
Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les
contrats de longue durée. Les
prix sont payables d'avance.

Bài Diễn-thuyết của quan Toàn-quyền Albert Sarraut nơi tiệc rượu tiễn hành của người Nam-kỳ

(Tiếp theo)

Pháp-Quốc dựng nên cõi Đông-dương

Ấy đó, lời Pháp-Quốc nói như vậy đó. Mà hệ Pháp-Quốc nói sao làm y vậy. Pháp-Quốc dựng chủ-quyền mình là cái chủ-quyền, lấy công ơn làm phải làm lần-ích mà làm nên, dựng nên cõi Đông-dương, dựng nên nước Pháp bên trời Đổng, hiệp hết các xứ, các sắc dân lại làm một nước rờng rành, trong nước rờng rành đây, y chẳng khác trong một cuộc huynh-đệ tương-lễ, lấy sức của một người giúp đỡ cho mọi người, lấy sức mọi người giúp đỡ cho một. Mấy xứ ấy, buổi trước, phân cách nhau, không tình liên-lạc nhau, rất yếu, vì xứ nào riêng thế lực xứ này, để bị xâm-lãng, vì phân ở lẽ loi, lại bởi sự tịch-cư mà mấy xứ ấy phải chịu — theo qui phong tục của họ — rồi giờ những vì sao lại, phải cứu thế đem nước khác. Pháp-Quốc mới đem lại một hồn, vậy nên một bó, lập nên một bó, cho cái trí-lực của mọi xứ để mở-mang, để cùng-cộng nhau cho ra bó, cho cái sự tập-lập nhau chắc-chắn, có thể tiếp nhau mà giữ sự vững-lền chung cho trong cõi.

Bởi vậy, Nam-kỳ, Cao-man, Trung-kỳ, Bắc-kỳ và Lào, cả năm xứ đại địa mới hiệp-sức nhau, hiệp-lực nhau, hiệp-thể mạnh nhau mà từng quây luật chủ-quyền Pháp-Quốc; chủ-quyền Pháp-Quốc bình-chánh cho thuận-hòa với nhau trong cách xử-đủ chỉ và một-mơ-mang mỗi xứ. Thoán lại cái chủ-quyền Pháp-Quốc có khác nào như xi-miền, dùng để xây nên ấy. Chẳng có xi-miền, từ nhiên nên ấy phải rải, đã rải từ nơi từ miếng, rồi phải sập. Cái chủ-quyền Pháp-Quốc như rường sắt dùng để chống-chối một cái giàn-trò; hệ rường sắt ấy mà mất đi rồi, thì giàn-trò phải ngã; chẳng còn thấy chi khác hơn là một đống miếng bê, mảnh mún, nằm

Lời nhắc nhở

Xin nhắc các nhà đọc báo-nhớ rằng từ ngày 2 Mai, tờ Lục-Tỉnh-Tân-Văn đã mở rộng tám trang, lại mỗi tuần xuất bản ba kỳ, là thứ hai, thứ tư và thứ sáu. Thêm số, thêm trang, mà giá mua trọn năm chẳng thêm, giá bán lẻ lại sụt còn 4 chiêm một số; chủ ý muốn tiện cho mỗi người có thể đọc L. T. T. V. là một tờ báo sẽ trở nên lớn và sáng-sôi hơn hết trong cõi này. Vậy xin nhà đồng-chí với quan Toàn-quyền Sarraut, muốn trông thấy những sự cải lương, lợi dân ích quốc, hãy rảng vai giúp cho Bồn-quản (loanh) hành.

ngĩnh đất. Nếu chẳng có chủ-quyền Pháp-Quốc, thì chẳng còn trông thấy Đổng-dương, vì hệ cái đoàn-thể của mỗi xứ hiệp nhau đây mà hết rồi, thì sự yên-đàn về việc tương-lai cũng hết.

Không có nghĩa Tự-trị

Ấy mới thật rõ ràng, ấy mới là phải nghĩa; tướng người mà thấy, nghe những kẻ luận cách không khải về vụ Đổng-dương có khi trở nên tự-trị, thì lấy làm khó mà không min-cực cho đặng. Vì tiếng nói đó là tiếng nói không hiểu gì, nói nghe trái lẽ hoặc không nghĩa lý gì hết. Cứ lấy lẽ thường mà suy, thì để mà biết rằng những người Annam một mình là Cách-mạng, ăn trong một chốn quanh hiu, chẳng hay chi, chẳng biết chi, chẳng hiểu chi, vung tay cho một xứ Annam tự-trị, thì đó mà chẳng ai theo như lời tôi đã trần-thuyết hôm trước tại Hà-nội rằng sự đòi tự-trị ấy sẽ nơi đang bất-pháp mà dân chúng họ trở lại phương nô-lệ khôn-nạn hơn nữa. Và lại tiếng Tự-trị cõi Đông-dương là nghĩa gì?

Nói cùng mà nghe, đầu cho Pháp-Quốc có làm cuộc điên-cường mà tự-phế quyền chủ-trương, quyền lợi cả của mình trong cõi này mà đi, hồ này xử trong cõi Đông-dương bỏ vớ chủ-quyền đi nữa, chẳng hay Đổng-dương dùng lối chánh-sách liên-lạc nào; phép cai-trị nào mà sửa an việc rồi-râm xảy ra trong cơn ấy cho được? Tôi chẳng hiểu có tay thứ-giê lương-thiện nào mà đáp câu hỏi ấy nổi và nói cho tôi biết cái sự mang cường-thành như của chủ-quyền của Đổng-dương bây giờ sẽ đem đến và lại Đổng-dương chẳng phải một xứ đồng phong đồng thể : Ấy là tiếng nói theo điệu địa-dư và chính-sách của nó; Đổng-dương là một xứ đồng một cuộc đại nhiều nước và hiệp nhau; trong đây, hiện ngày nay đây, có ba xứ báo-hộ là: Annam-Tonkin, Cao-man và Luang-

Prabang với hai xứ thuộc-địa là xứ Nam-kỳ và Lào. Hối vậy chớ trong mấy xứ liên-hiệp ấy xừ nào có người, có chủ, có quyền đương sự ra mà bình-chánh cõi Đổng-dương trở nên tự cường tự chủ, không định ăn định thua gì với Pháp-Quốc? Tôi dám hỏi chư tôn, xừ nào dám dõm đương đem luật xứ mình mà buộc hai xứ kia phải phục tùng và sáp-nập luôn hai xứ thuộc-địa là xừ không ngại, không hề ấy? Vì muốn chỉ-rõ cái ác dạ vọng cầu nên phải sách đến đều mà ti.

(Vay tay)

Mà nếu ti theo lẽ trái mà nghe, năm xừ đầu lấy quyền chủ-trương hành động lại, thì hẳn quá mỗi xừ huân lại như cũ, lẽ loi khôn nạn như xưa, chịu có thể hiem nghèo, chịu sự xâm-lãng hiệp đặng là đều sẽ sửa xừ đều muốn đặng theo chủ-quyền báo-hộ mạnh-mẽ của Pháp-Quốc mà giữ mình chớ. Có ấy nên, đầu có nói cách nào, tình thế nào đi nữa, chư-tôn hiểu rõ, cái mất chủ-quyền Pháp-Quốc là cái chết của Đổng-dương, là cái suy-vị của mỗi xừ, là cuộc nội loạn đời đời, cho đến ngày nào cái lòng tham của ngoại-Quốc đến sửa an cho mỗi xừ rồi, lấy thế yếu của mỗi nước mà buộc phải chịu quyền cai trị mới, chừng ấy — theo lời tôi đã trần-thuyết với người Annam ở Hanoi — nhất tới công ơn của chủ-quyền Pháp-Quốc ngày xưa, mà khốc máu thế nước màt. (Vô tay.)

Về bài diễn-thuyết tại Hanoi

Thật tôi cũng có chút hồ người mà chịu mất ngày giờ dưng mà kể về những sự lãng-thiệt bên thành Versailles, nếu tôi chẳng bị những lời bần như thế ợp tri tôi, tôi hận mà tôi hay khi tôi mới tới đây, di-nghệ về bài diễn-thuyết hôm tôi đọc tại Hà-nội đôn tháng trước trong lúc phát-biểu của người Langsa và Annam nơi Văn-miền.

Oi! Thật như lời bàn-nghị ấy có lẽ phải, có lẽ phải chắc chắn, song

với cái lẽ phải ấy, tôi có chút hồ người thâm trong bụng tôi là người giảng-luận, nếu tôi chẳng lấy quyền con ngra cái của Roland mà ti đặng giải tất lòng phiền của tôi.

Con ngra cái của tay cõi ngra dân-đĩ ấy, người đều rõ biết, có đủ tư chất tốt, dùng cỡi thì chẳng có con ngra nào bằng tay vậy mà nó cũng còn có một chứng xấu, thật có một, là : Chết ! Cũng như bài diễn-thuyết của tôi tại Hanoi tôi dám tưởng chắc phần nhiều bạn đồng-bang của tôi ở Nam-kỳ sẵn liệu trước cho trong đây có đủ tư chất tốt như con ngra cái của Roland vậy. Nhưng mà, cũng vậy đó ! Nó cũng còn có một chứng xấu, thật có một, một mà xấu tệ hơn hết, là : Không ai đợc lợi nó !

Tôi hiểu vì sao mà không ai đợc lợi nó. Vì nó choan cả hai trạng rờng trong một tờ báo lớn chớ có gì. Bởi vậy tôi không có khi nào nhớ tưởng đến mà khỏi cực lòng cực trí rảng cũng có, không có anh này, thì cũng anh kia, một ít tay anh hùng hào kiệt ở n. quốc-sử chưa rõ tên danh, đã có trải xem cùng hết hai trạng báo-rờng ấy. Mà bộ này những trang hào kiệt đó đã qua đời rồi nên không ai bảo chữa giúp cho tôi những tiếng đi nghị-châm khuy của người đang thời cho đợc.

(Sau tiếp)

HƯƠNG TRUYỀN

(Echos de Saigon et de l'Indochine)

DIỆN TÍN CỦA QUAN THUỘC-ĐỊA THƯỢNG-THỢ

Quan Thuộc-Địa Thượng-thợ có tư diện tín đến quan Toàn-quyền, trước khi quan Toàn-quyền về Saigon (trở về Pháp-Quốc).

Diện tín ấy như vậy : Quan Toàn-quyền yêu dấu và bạn hữu. Trước khi ngài trở về Pháp-Quốc trải một ít lâu, tôi nguyện kính gởi đến ngài những lời phong tặng riêng của tôi, về công can ngài đã làm nên trong cõi Đổng-dương. Đệp xong hết những

LỜI DẶN CẦN KÍP

Tòa báo «Lục-Tỉnh-Tân-Văn» nay đã dời về đường Catinat số 157 (trên lầu). Và, có ông Nguyễn-văn-Cửa lãnh làm quản-ly cho hồn-báo.

Từ đây bạn đọc báo, ai muốn gởi mandat mua báo L. T. T. V. thì xin nhớ mà gởi cho ông Nguyễn-văn-Cửa, quản-ly «Lục-Tỉnh-Tân-Văn».

Còn những thư từ, lời rao, hoặc muốn hỏi han chuyện chi, hoặc những thông-tin các nơi gởi lại mà có quan-hệ về đảng biên-tập (Rédaction) thì xin gởi cho ông Dương-Tự-Nguyên, tại bureau Lục-Tỉnh-Tân-Văn, 157 Rue Catinat, Saigon.

HAO-VINH VẬT-XAY
Con ngựa một sừng
Hiệu LA LICORNE
HAO-VINH Công-ty (Hàng Annam)
145-80 Rue Lefebvre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

đều ngăn-trở, lấy gương của ngài mà làm cho các quan tá trợ ngài sốt-sắng mạnh mẽ, ngài đã tính xong hết mọi điều khó vì việc giặc mà ra, và nhờ có ngài, có việc làm sốt-sắng mạnh mẽ của ngài, có công bèn-bi khó-nhọc của ngài, Đông-dương mới vội và giúp cho Pháp-quốc bị công kích, công chiến-binh và trưng-binh chẳng biết bao nhiêu, lại còn thêm của cải. Sự lo lắng về công việc nặng-nề thường bữa, không cần nỗi ngài dọn nhiều việc cải lương cả thể nó làm cho Thuộc-địa đang hạnh phước tương lai trong sự chung lo với bản-dân Annam, càng ngày càng thêm thiết. Cái sự giận phải của bản-dân Annam tự tình to ra và sự ra hạp lưu truyền theo ngài trong cơn ngài bị thích khách, chỉ rõ sự kính trọng ngài và làm cho quá quyết những điều kết quả của ngài bởi cách khéo khôn của ngài trị-nước.

Nay tôi lấy làm hân hạnh mà tái kính với lời cảm tạ của tôi, tất tình hoài nghĩa.

Henry SIMON

Âu-châu diễn báo

(Havas)

Paris, le 24 mai 1919

Nước Autriche và Hongrie
Bốn-nước lo về điều giao-ước bình quyền bên nước Autriche. Năm Thượng-thần ngoại vụ như định đem đất Mitthenes của nước Hongrie về cho nước Tcheco-Slovaquie.

Tổ Hoà với nước Autriche
Theo lời báo Chicago Tribune, từ hoa-ước với nước Autriche chắc sẽ đặt tới Phái-viện nước Autriche nội bữa thứ tư. Hạn chót Phái-viện Autriche tám ngày mà xem xét lấy.

Nước Rút-xi
Binh Estoniens, Lettons, binh Britanniques, với một đạo binh Russes cả đánh kinh-dở nước Rút-xi, tấn mau hết sức; binh Bolchevistes thất, thổi binh, bỏ khí-giải mà chạy rất nhiều. Theo điện-tin Helsingfors, lửa trong thành Petrograd nổi dậy nhiều chỗ. Tướng cho binh Bolchevistes đổi kho thuốc đạn; còn dân thợ cũng làm phản, chẳng tuân luật phép.

Paris, le 25 Mai 1919.

Đức-quốc còn thảo trúc
Bàn hội-phái về Tài-chánh của Đức-quốc đi Spa mới về Paris sớm mai này.

Liên-hiệp đáp từ cho Phái-viện Đức về vụ vũng Sarre; nguyên-văn tờ hòa-ước không chế lại đảng, duy có thêm về một điều mới nói về các mỏ, rằng khi chiếm đặng 15 năm rồi, nếu lòng bá-tánh chủ, thì Đức-quốc được chuộc các mỏ ấy. Pháp-quốc sẽ dụng phép treo cấm cho Đức-quốc.

Phái-viện Đức-quốc đã đệ thư đối luận với các điều trong tờ của Liên-hiệp trả lời về phần cang-dự trong đám giặc Âu-châu, tái luận rằng chẳng phải mới mình Đức-quốc phải gánh phần cang-dự trong đám giặc ấy. Vậy sở tền thường bởi phải chia ra cho mỗi địch-quốc phải chịu một phần tử ra vụ nước Belgique, vì tội xâm phạm, thì Đức-quốc phải chịu bồi bổ cho Belgique một mình.

Cũng nên lấy đây làm gương

Ngày 24 Tây rồi đây, nhơn lúc rồi rảnh việc bua quan, nhâm buổi trời chiều thanh bạch, tôi rảo bước dạo chơi phường phố, tôi vừa đi ngang qua chợ Vinh-lợi, thấy một đám đông người, nào là Chệc già Chệc trẻ, xam mẹ, xam con, đương đứng cùng nhau cười cợt một cách rất đặc chi, trước tiệm Hiệp-Long của tên Lý-Bình và Chệc Triều-châu.

Tánh tôi hay tọc mạch, thấy vậy lấy làm lạ, bèn đứng bực lại hỏi thăm, mới rõ rằng: « Hai ông hương mà bị một tên Khách-trú ». Duyên có như vậy: Hương-thân Long và Hương-bào Ngân thuộc về bản hội lễ đương niên của làng Vinh-hu, tổng Hòa-dông-trung, quận Gocong, vô tiệm tên Lý-Bình mua thuốc rẽ, ném thuốc rồi trả giá cả không xong, nên hai vị tình hờ lui bực.

Đề đầu, Chệc Lý-Bình bị bán đi đã lâu (tại tánh lõ-mãng thường hay mắng ban hàng) bán không được, nên rầu, rồi tức mình nổi hành hung, không kiên phép luật, nhục mạ hai vị hương-chức này đến đều, khó mà phân phó lại cho rõ được. — Tôi tưởng không cần cần tiếng, các ngài cũng dự biết tánh tình người Khách. Phần đông còn theo thói dã-man, cộc-cản, lõ-mãng, dùng nhiều lời thô tục mà dãi ban Annam ta! — Nên hai vị hương-chức này, tuy không lòng ái-chúng; chó cũng là người biết điều, bèn làm thỉnh (khá da) lên nhà việc làng Vinh-lợi, thưa với hương-quân (biết việc địa) chó không dám cãi lễ với Chệc Lý-Bình; vì nó là tay lõ-mãng (May da, chó phải còn đứng nói rằng, chắc bị nó... mà phải là làng rồi).

Hương-quân Võ-thành-Hung lấy lời khẫu chiếu của tiên-cáo, bị cáo và các người chứng sở thời, xét ra thì phần, lỗi về Chệc Lý-Bình chịu; nên thuận phần, buộc tên Chệc Lý-Bình phải chịu lễ với hai vị hương-chức đã nói trước đó và bị phạt một quan tiền và, về tội hèn hào với người mua, cả hai đang đều bằng lòng.

(Tiếc thay! Hai ông này đã làm Hương-chức đương niên, đầu mà làm đám cũng vậy, nó đã làm nhục mình trước mặt thiên-bà, sao không kêu nại giải nạp về đền tòa, không xin tòa xử phạt mà, mà rần bôn Chệc già-man khác).

Đó bọn đồng-bang ta thấy chừa! « Chệc nhớ ai, được lòng ai? nhớ ai, có tiền mà chi đó thế này? nhớ ai, lóp xài tại đây cho ngoa-nguê, lóp đem về Tàu mà lập nghiệp? — Có phải là nhờ Annam ta chăng? Lễ phải, thì Chệc mang ơn ta cũng-phụng ta không cùng mới này! — Có lý nào, đã chẳng cảm ơn ta thì thôi, lại còn dám cả gan nhục mạ ta là khác nữa! có ưc chúng? — Thiệt là: Nin đi cũng ngắt, nói ra thêm buồn. » Tuy vậy, chó trước trách người, ta nên tự trách bọn đồng-bang ta trước đã.

Bởi Chệc thấy người Annam ta không lòng thương nhau, bèn-học nhau, giúp-đỡ cho nhau, và không được một lòng một dạ cùng nhau, nên mới khi ta đến nước. Ấy là điều chúng nó dạy khôn cho ta đó!

Các ngài xét thử coi: « Hề mới người làm xấu, thì cả bọn mang ơn. » Tuy Chệc Lý-Bình, làm nhục cho

Hương-thân Long và Hương-bào Ngân, mà kỳ thật cũng như làm nhục chung cho bọn Annam, những người không lòng thương nói giống đó!

Vậy tôi cầu xin viên-quan, qui-chức và nhân-dân trong nước ta, mà nhứt là hai vị Hương-chức đã kể tên trước đó, mỗi ông phải đi ỷ thương lẫn cùng nhau, đặng giúp ích cho nhau!

Kia, người Annam ta hôm nay, đã lập tiệm cùng các nơi, tuy chẳng được đồng bằng Chệc, mà mỗi tiệm đều có đủ đồ cho ta dùng. — Vậy khi nào ta muốn cần dùng vật chi, xin nhớ giúp chuyện hương thân, hương hảo làng Vinh-hự « Gò-công », ghé lại tiệm Annam mình mà mua.

Tôi dám chắc: Annam mình chẳng hề bán mất hơn Chệc đâu; mà cách tiếp rước lại từ-tế hơn bọn nó bội phần. Nói cùng mà nghe, đầu mà Annam mình có bán mất hơn Chệc một hai su, là lại đủ mua sí mắ, mình cũng chẳng tiếc chi.

Minh phải biết rằng « Đồng su mình mua mất đó, là mình đã làm được một việc phải, giúp cho bạn đồng bang mình mau thịnh-vượng, được bền vững mà tranh bót mới lợi với bọn Khách-trú trong muôn một: đã vậy thì chó, đồng su cũng cần được xài chung trong xứ.

Tôi tưởng: Ngày nào mà bọn Annam ta làm được như lời ước của tôi trước đó, thì không cần nói tiếng tranh-thương, Annam cũng chơn chơn được một đời phần lợi của bọn Khách-trú. — Đây cũng là một đề tài nên ghi nhớ cách cư xử giữa dân của bọn Khách-trú; mà giặc lòng ta chó biết thương yêu người cùng nói giống với ta.

Ngô-tuấn-Từ Hương-hoa (Vinh-lợi) Gò-công

Sự thương-mãi của người Khách-trú

Nhà nước Đại-pháp ra ơn giáo hóa xứ Đông-dương ta đã ngoài 80 năm, con nhà Annam cũng được mở mang hơn trước, song mới mấy năm nay, vì hưởng sanh nhai chật hẹp, nên con nhà Annam ta mới chịu chen vào đường thiệt-nghiệp. Đóm thấy nơi chốn thì hiện tiệm Annam lập ra xen kẻ theo tiệm của khách Kiều-cư thì ai ai cũng có bụng mừng thầm. Song mừng thì mừng vậy chó cũng có chỗ lo. Vì trong sự thương-mãi Khách-trú đã lảo thành con Annam ta mới lập nên trạm việc thì còn họ nợ. Chẳng cần nói quốc-dân là cũng đủ hiểu rằng xưa nay Khách-trú sang qua từ mình thì đem theo có cái đóm gánh tre, 4 chiếc chèo và 2 bản tay trắng, mà mỗi lợi trong việc thương-mãi lại nắm trọn trong tay thì cũng đủ hiểu rằng chúng nó rất khôn khéo trong việc mua bán. Nay đặng bang ta muốn chen vào mà tranh chèo với họ nhắm cũng chẳng phải để, vì chúng nó đã đóm mà lại thao, còn mình thì ít mà lại mới tập nên bực đường làm mới gay go.

Và lại trong sự mua cùng bán Khách-trú có nhiều phương hay chước lạ, biết những nhau tin nhau, lại có người đờ đầu thì làm sao không đặc thể. Bởi vậy kẻ nào có chừng 1.000 đồng bạc đặng si hàng hóa thiếu lại năm, bầy tấm chèo được. Sau trả tiền thiếu rồi thì mua chịu

cái khác được nữa. Còn trong mây hàng bạc của người Langsa và Hốg-Mao thì có người Compradore đờ đầu cho người họ vay bạc hoặc mua chịu hàng hóa.

Chúng ta hãy nghĩ lại mà coi trong sự mua bán của Khách-trú rất tiện không. Muốn tránh sự tranh dành mới hàng cùng nhau thì tiệm này lại hùn với tiệm kia, đến đời mây người làm công trong tiệm cũng được hùn đặng tránh sự gian lận. Cuối năm chia lời, chủ tiệm cũng có cho mây người làm công một số tiền bù-hống bằng một tháng lương của họ.

Chúng ta cũng đờ biết trong cuộc thương-mãi của Khách-trú thiệt là ếm ái dễ dàng và công. Chúng nó có cần dùng tiền bạc thì sáng có nhà Bàng (Banque) muốn tiền hàng hóa thì sáng có nhà Đại-thương giúp đỡ. Còn như Annam ta lập tiệm buôn bán, thiếu vốn biết vay đâu, không hàng hóa mượn phải lết tới tiệm Khách-trú mà si. Chúng nó không bán chịu mà lại bán mất đem về bán sao lời, nếu bán mất chó có lời thì không ai thêm mà tới.

Mới đây nhờ chừ vị Đại-thương-gia ở Saigon đem lòng ái-chúng mà lập nên một hội « Nam-Kỳ Công-Thương » chủ ý để bình vực quyền lợi cho mây tiệm buôn của Annam được vững bước mà rudi đong nổi đường thương-giới. Ý kiến thiệt hay, quốc dân ta rất trông mong Hội ấy.

VIÊN-HOANH, Mỹ-Phước.

Bùn-quán cũng nghe có một hãng Annam mới mở ra tên là Háo-vinh công-ty buôn bán những hàng hóa xuất-khẩu nhập-khẩu. Ước gì hãng đó mau hay thịnh-vượng mà có đủ hàng hóa đặng bán si cho mây cửa hàng Annam ta khỏi phải lết tới tiệm Khách-trú mua chi. Bùn-quán lợi mong sao những người đồng-bang nên đem lòng than ái, đến mây cái hãng Annam mà buôn bán, trước là làm ích lợi cho người nước ta, sau nữa là đờ đất nham làm cho cái cuộc thương-mãi của mình mới ngày một thịnh. Trăm sự chi khó tự cái lòng người ta, nếu đã biết chung lòng nhau, thì việc gì mà không làm thành đặng!!

Việc các nước

Shanghai 15 May 1919

Lãnh sự Nhật-bản xin với lãnh sự Langsa cho phép lết một tên Cao-ly kia đương ở trong Tô-giới Langsa về tới trước cửa.

Lãnh sự Langsa phủ thiệt cho phép lết, bằng lương chiếu theo thường đóm ta toà xử hàng hơi si đờ đầu lết Nhật-bản đem tên Cao-ly ấy xuống tàu Nhật-bản rồi kéo neo chạy liền về Nhật-bản.

Sau hỏi ta thì mới biết rằng người Cao-ly ấy chẳng phải người trộm cướp chi cả là một người đầu đảng của đảng Cộng-sỹ.

Chánh phủ Nhật-bản? Sự công bình ở đời này là đâu?

Trường Hoá-học

London May 1919

Các hãng đầu lừa Áng-lê / mới lại một số bạc hai trăm / ngàn đồng vàng (nhằm hai triệu / một trăm ngàn đồng bạc ta) đặng / cho Trường Hoá-học của Đại-học / Cambridge (nước Áng-lê).

quyết lòng chết cho an thân. Bà con nó đã làm đơn xin đem xít về chôn cất, và đã đoán rằng sau không còn dám kêu nài đâu gì cả.

Mọi làm đứ

Bữa 13 mai có một người tên Đoàn-Nhứt, làng Xuân-sơn, huyện Hải-lộc, đem một bộn thợ rừng vào núi đốn gỗ. Trong bộn thợ rừng ấy có hai tên bị mọi đâm. Một tên Phú bị đâm chết ngay, còn tên Lạc thì bị thương tích nặng. Họ đã chở nó xuống quan thấy nhà thương Fallo điều trị.

Thuê vụ

Mấy bữa rày, từ 18 mai trở đi, các phủ đầy những ông làng, hàng xã ruộng nộp thuế. Nhứt là ở cửa sổ công sứ, người ta đông như đi coi tết nhứt gì. Dân phủ Biện-bản đã khởi sự nộp thuế từ thứ hai 19 mai, sau lần lượt tới các phủ huyện khác như là: Hoà-vang, Đại-lực, Duy-xuyên, Quê-sơn, Tam-kỳ, Tiên-phước và Thăng-binh.

Năm nay chưa biết ra sao, chớ như mọi năm thì lúc thuê vụ như vậy là chánh lúc « nuôi cò » đấy! Nhà cở bạc nhơn các chủ xã, chớ trùm nặng túi mà rút ruột họ! Mỗi năm cứ những lúc này thì có người lên tiền, mà cũng có người sạch kho.

Tourane

Mưa to

Chiều 22 mai có một trận mưa to lắm, ước chừng khắp đến mấy tỉnh. Mưa từ 2 giờ cho đến gần bốn giờ mới tạnh, rồi lại rất mưa luôn.

Sở là hôm ấy (ngày 23 tháng tư ta), cứ theo lịch của tiết Tiểu-mãn. Mà cứ coi như trời hôm qua và mây hôm trước, phân nắng, phần gió nam, không ai dám chắc rằng ngày ấy có trận mưa to, ừng về tiết Tiểu-mãn. Thế mà từ sáng 23 thì khi hậu tự nhiên chuyển đổi, rồi đến chiều thì thấy mưa ngay.

Có được trận mưa như vậy, thì các miền nhà quê mới có đủ nước mà gieo mạ, để cấy mùa tháng tám, và các thứ bắp, bẹ mới có thể được mùa; qui hóa thây mưa mới có thể thôi!

Mặt trời

Có một nhà kia, hôm lúc trời nóng quá, nằm trong nhà ngủ không được, người chủ nhắc một cái giường ra, để trước cửa nhà, gió mát ngủ quên. người vợ đã bảo nó dậy, nhưng người chồng nhắm mắt ngủ, nằm ngủ lại.

An-tôn thấy cửa đóng, biết nhà này sơ phông, thừa dịp lên vô, soạn tất cả đồ đạc lấy hết.

Sáng ngày mới hay, vợ đổ lỗi cho chồng, nói nhiều điều đơng phạm, người chồng không chịu, nên sanh đấm rầy to, may nhờ láng giềng tới can, mới thôi.

Đã hao tài, lại còn bị miệng tiếng, đồng đến thân thể, nghĩ như vậy cũng khéo bầy trò!

Tự-do diễn đàn
(Tribune libre)

Đặt tên, hiệu bằng tiếng Annam

Đã hơn bốn ngàn năm nay, nước Annam trên từ chốn triều-đình, dưới đến hàng dân-gia, đều cho cái chữ Tàu là một thứ chữ cội rễ cho nên tờ tư, tờ sớ của quan, tờ khai, tờ bẩm của dân, đều viết bằng chữ Tàu cả, văn-chương thì cứ của học trò cũng chữ Tàu, hề bên Tàu làm gì thì Annam làm theo, trong nước rặt cả chữ Tàu mà thôi. Cái chữ Tàu mà đối với dân Annam, thấm vào trong cái óc mê tín, cái tin thần quyền huyền đã hên lâu rồi, xem người Annam mà khác với Tàu, thì chỉ có một cái tiếng nói mà thôi, còn bao nhiêu nữa, tình là giống Tàu cả.

Song nghĩ lại lúc bấy giờ thì cũng cho là phải, bởi vì nước Annam đã không có chữ mà xài, phân lại bị Tàu cai trị đã lâu, thì lý tự nhiên phải theo Tàu theo ai bây giờ.

Một vài chục năm nay, chữ quốc-ngữ xuất hiện ra từ Nam-kỳ, rồi lần lần ra đến Trung-kỳ Bắc-kỳ, nhà nước Bảo hộ cũng đã công nhận cho là một thứ chữ riêng của nước Annam, làm ra sách dạy, ban bố khắp nơi, dâng cho người Annam thông dụng.

Chẳng cần phải nói, thì ai cũng biết rằng, hề một chữ quốc-ngữ thanh hàn thì chữ Tàu sắp đến ngày tiêu diệt.

Chữ Tàu mà bây còn đầy đọa lại ở Trung-kỳ và Bắc-kỳ đó là tại hai xứ ấy dùng chữ quốc-ngữ mới hơn mười năm. Trừ lại đây chưa được phổ thông cho lắm, cho nên phải tìm dùng một ít chữ Tàu dâng mà châm chước vào.

Ấy là chỗ nhà nước bắt đặt từ đó mà thôi, chớ chẳng bao lâu, rồi đây nước Annam cũng phải bỏ đi cái chữ Tàu mà dùng chữ quốc ngữ làm cội rễ; còn chữ Tàu thì cho làm một môn khoa học chuyên môn, tùy thích cho ai muốn học riêng một thứ chữ đó thì học như học chữ Anh-ê, chữ Latinh vậy; chứ người mình sau này không thể lấy chữ Tàu làm cái quốc-văn của mình được.

Cái sự chữ Tàu sau này phải tiêu diệt, thì tưởng khi ai cũng chán hiểu rồi. Nếu mà ai cũng đều hiểu tất cả, thì không nên tiếc nuôi mà dùng chữ Tàu làm chi nữa, phải giẫm tận đi. Nhứt là cái tên hiệu của mỗi người cũng là cái tên hiệu của các nhà buôn Annam ta.

Đây tôi xin báng về cái tên hiệu của mỗi người: - Cái tên người mà dùng bằng tiếng quốc-âm (nôm) thì chắc là Trung-kỳ và Bắc-kỳ chưa có mấy người, vì ở trong số bộ làng còn viết bằng chữ Tàu cho nên chưa có thể đặt tên bằng tiếng quốc-âm được. Đến như ở Nam-kỳ thì là tiện lắm, dễ mà đặt theo tiếng quốc-âm, viết theo tiếng quốc-ngữ làm, tựa ta phải đặt tên bằng chữ Tàu làm chi. Mà cũng chẳng phải đặt tên bằng tiếng Tàu mới là sang đâu, tôi tưởng cái chữ Tàu đã bỏ đi rồi, mà còn dùng đặt tên đặt hiệu nữa thì vô ích lắm.

Giả tí như Nguyễn-thanh-Phong, Trần-minh-Nguyệt v.v. thì ai biết nghĩ là gì, mà cũng không khi nào viết ra chữ Tàu, vậy thì đặt là Nguyễn-Gioi Trần-Trung cũng được vậy chớ?

Tôi nói đây, tôi cũng chắc là có ông nọ ta có lời bẻ bặt chớ chẳng không, song tôi cũng muốn cho có người nghị luận dâng cho phát minh

thêm một cái ý kiến nữa. Nhưng mà tôi tưởng rằng, tôi nói đây là tôi không có ý gì châm khuy các ông mà đặt tên hiệu bằng chữ Tàu đâu, ấy là cái ý tôi muốn cho các ông từ nay về sau hãy cứ bảo mà làm ruộng cho bon hậu sanh biết; mà đặt tên hiệu bằng chữ ta, cho thành riêng ra một thứ dân một nước của ta vậy.

Tôi tưởng cách đặt bằng tiếng Annam như mấy ông này: Võ-v-Thom Trần-v-Chim, Phạm-v-Phải thì ai nghe đến tên cũng biết là người Annam, chẳng là nhầm hơn.

Thấy nhiều ông, thật là không biết viết đến cái chữ Tàu ra sao, mà muốn đặt tên, hiệu bằng chữ Tàu, rồi phải chạy đi mượn người ta đặt giùm cho. Ví dụ Lê-quang-Điêu, từ Trong-Huyền hiệu Mai-đình v.v. làm chi vô ích? Nhiều người không hiểu là ông này đặt cái tên gì mà dài dủ vậy?

Còn những cái nhà buôn của người Annam mà đặt hiệu bằng chữ Tàu cũng là bất tiện lắm nữa? Những người mà ở xa, nghe đến thì không biết là nhà buôn của Annam hay là của người Tàu, như những là Nam-phát-Lợi, Đông-trường-Hưng, Hiệp-kỳ, Mỹ-Thanh v.v. Vậy thì hẳn đặt ngày ra tiếng Annam cũng được vậy chớ. Như tên người chủ tiệm là gì, thì cứ lấy cái tên đó mà đặt tên, còn như nhà buôn chung thì lại lựa một cái tên gì đó mà đặt; như vậy, ai cũng hiểu là nhà buôn của người Annam.

TÙNG-LÂM

Nhân đàm

(Une causerie)

Đồng tiền nói chuyện

Có một ông lão ở trước, trong nhà dư đã được đôi ba ngàn đồng bạc. Vì sợ quân trộm cướp đánh hơi, nên bỏ mấy ngàn đồng bạc trắng vào trong một cái khạp, đem chôn dưới giường chỗ vợ chồng ông ngủ.

Một đêm kia lối 12 giờ khuya, xóm riềng vắng tiếng, ngoài đường chẳng hề vắng lại, vợ chồng ông lão đang nằm nhai trầu và trò chuyện. Bỗng nghe dưới giường có tiếng chuyện văng vẳng nhỏ, hai ông bà nghi có quân trộm cướp đến nhà, nên nằm lòng tai nghe coi có quả thật vậy không. Nghe tiếng nói thanh thoan như giọng đờn bà con gái (ấy là tiếng bạc đồng) nói rằng: « Tức quá, không hiểu chúng tôi có tội chi mà chủ nhà đem người nghị luận dâng cho phát minh

Mập-lè ơi! Tao không phải đến vay bạc của mấy đầu, vì năm nay tao trúng mùa lúa, tao mua thuốc điều hiệu HONGROISES hút chơi khoái lắm, mấy ời!

là đời văn-minh, ai cũng lo bương bề mà tranh dành mỗi lợi, mà tẻ cho chủ nhà thì thôi, bất chúng tôi ngồi dưới này mãi mãi.

Rồi lại nghe có tiếng nói ở ở (tiếng cá khạp) nói như vậy: « Nghe sắp này có thêm một. Chúng bây chúng biết gì hết. Về lại chú thương hay, cung hay, sợ kẻ xấu lòng đến cướp đoạt bầy, nên đem bầy mà giao cho ta gìn giữ, bầy chúng biết ơn thì thôi, sao lại còn giận người như vậy?

— Anh nói nghe cũng phải, song công chúng tôi vì công cực nhọc tâm đó mới hối xót con mắt mới có, thì cung thể nào bầy cung thể này còn thêm lại cho chủ thì có. Về lại chúng tôi cũng như thế họ, bỏ họ của chủ, nếu chủ thì theo hàng tôi đó, là đem chúng tôi ra bán hết buôn bán đặng traah mới thương quyền của chủ. Chết thì hữu lợi cho chủ bộ phận. Chớ còn đặt nhét một đặng đã chẳng được lợi thêm đồng nào lại còn hao môn thì có. Nếu chủ biết dụng chúng tôi thì chúng tôi là bỏ họ lợi lợi của chủ, còn chủ mà chẳng bỏ tánh quẻ mới, thì chủ là tôi mọi gìn giữ chúng tôi đó. Chúng tôi chẳng phải khoe khoang lố miệng, nếu người nào biết dụng chúng tôi, thì chúng tôi sẽ nâng hết bạc tôi mọi của chủ, còn chủ một bỏa mười, mười bỏa trăm, chẳng sợ.

— Chúng bây nói sao nghe vậy? quá, tao cũng ước ao chớ chủ mọc chớ bầy lên, đem ra chi dụng, chừng ấy tao cũng tên gì đó mà đặt; như vậy, ai cũng hiểu là nhà buôn của người Annam.

Yem liem cho chủ nghĩ.

Vợ chồng ông lão lung tai nghe rõ mọi đếu, ban đầu mọc óc công minh, sau là ông ông chồm chồm miệng cười, ông gác ngó bả và nói: Phải chớ, bầy lâu này ta cứ thử dự hoà, bạc mà đem chôn thì vì như đồng bạc chết, mà thiên hạ lại chẻ cười vợ chồng ta nữa. Có lẽ tại vợ chồng ta ăn ở thơn đức, nên thần tai ngài mách báo cho ta để chớ chớ? Sáng ngày vợ chồng ta hãy đi đâu tên, đem ra làm vốn mà lại tiệm buôn bán hoặc làm hiệp cùng người, trước là rộng đường mở neo cho đồng-bang bát chước đi theo, sau tranh quyền lợi của Chủ cũng được.

Thiết quả bừa sự chớ chồng ông lão làm y như lời nói. Sân lúc ấy có người đường từ ren lập tiệm bán buôn nên ông lão đem hết mấy ngàn đồng bạc để lên năm phân hơn. Nhờ biết chiều hướng sự, tiệm mới ngày một thêm thanh vượng và có lời phát đạt lắm. Vợ chồng ông lão khắp khơi vui mừng, lại hứa rằng sẽ có tiền dư thì cứ đem ra làm việc như ích chẳng hề chôn đầu nữa.

VIÊN-HOÀNH (Mỹ phước)

Khánh-thành Hoà-ước

(Les fêtes de la Paix)

Hàng tồn như hội tại thành Vesailles lập thành Văn quốc liên-minh để sơ-ước hoà bình cho hậu định an ninh.

Nay lý hoà đã hoà phế, Nam-kỳ sửa lập đại-lê Khánh-thành Hoà-ước. Có lời nghị của quan Thông-độc Nam-kỳ mới ban hành như vậy:

Quan quyền Thông-độc Nam-kỳ: Chiếu nghị dụ ngày 20 Octobre 1911.

Đặt định
Ban hội đặt: M. A. Goossens, Thanh-tra các vụ chánh-sách và chánh-trà ngồi Đồng-ly. Một nghị-viên Quân-lục Tây, Một nghị-viên Quân-lục Annam, cả hai đều ở quyền ông Đồng-ly Hội-ngũ-quân-quốc pháp-Một nghị-viên thành-phố Hội-đồng Saigon; Một nghị-viên thành-phố Hội-đồng Cholơn; Một nghị-viên phòng Canh-nông; Một ông quan toả vệ phân quan Chương-

Quảng cáo

(Petites annonces)

Một thầy cựu đội-trưởng thông-ngôn... Pháp mới và, géc người ở Bắc, muốn kiếm một chỗ thợ-kỹ trong hãng buôn.

Sở Intendance Militaire muốn kiếm một người thợ-kỹ đánh máy cho thiết giới. Lương tháng mới vào 25 \$ 00, sẽ đem lên lên tới 35 \$ 00. — Muốn xin gửi đơn cho:

Sous-Intendance Gốc đàng Pasteur và d'Espagne, Gần nhà thương Đông-dầu.

Một người Annam ở chiến-diã mới về, có hai sợi fourragère, có mũ-đai chiến-công có thê bài bị thương, nhà có ba đứa con, muốn xin một chỗ làm việc trong nhà buôn hay là nhà kĩ-nghệ ở Saigon.

Lục-Tình-Tân-Văn quán muốn kiếm thông tin ở trong các tỉnh, để giúp thông tin tức hoặc việc vật trong tỉnh, hoặc về lịch lại chung, nông, thương kĩ-nghệ mà mở mang việc bán báo. Muốn, viết thư cho L. T. T. V.

Nhà phủ-hậu muốn tìm thầy, rước ngồi dạy con cháu nhà. Muốn, viết thư cho L. T. T. V.

Một người cựu nhô muốn kiếm một chỗ thông dịch chữ Tàu.

Rao bán đất, nhà và phố

Một vườn nhà trệt, cột gạch, lợp ngói ở đàng Rousseau số 18, trong có đèn khí và nước. Giá định 2.000 \$ 00.

Một vườn nhà trệt, cột gạch lợp ngói ở đàng Rousseau số 20, trong có đèn khí và nước. Giá định, 2.700 \$ 00.

Một vườn nhà và đất 1.600 thước vuông ở góc đàng Sohier với đàng số 5. Giá định 4.500 \$ 00.

Muốn bán hai vườn nhà ở đàng Pierre số 6 và số 8. Giá định 4.500 \$ 00.

Muốn bán hai vườn nhà ở đàng Mayer số 67 và 69, nằm trên một vườn đất 1.300 thước vuông. Giá định 10.000 \$ 00.

Muốn bán một vườn nhà trệt và đất 5.000 thước vuông, ở đàng d'Arleuilles số 88. Giá định 6.000 \$ 00.

Muốn bán một vườn nhà trệt và đất 5.000 thước vuông, ở đàng Garcierie. Giá định, 15.000 f. 00.

XA-BONG MAT-XAY

Tất cả các thứ Xa-bong Mat-xay viết sẵn trong Kamki mà giá rẻ hơn

Hiện còn chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty

(Hàng ANNAM) 145 Bis Rue LeFebvre, Saigon AGENTS EXCLUSIFS

LA PIE

LỜI RAO CẦN KÍP

Hội chánh Agence economi- que de Indochine ở tại 35 rue Tronchet Paris (8e). Muốn hỏi thăm đều chi cứ do nơi đó.

HÀNG ANNAM

HAO-VINH Công-ty

(Chữ hãng: NGUYỄN-HẢO-VINH) 146 bis Rue LeFebvre, Saigon

Trình công Lục-châu quán-lũu đặng rồ, chúng tôi mới mở một cửa-hàng xuất cảng nhập cảng chịu giá gửi đồ thổ-sản đi bán ngoại quốc, gạo, tiêu, dầu khô, bắp v.v... và trừ hàng hóa các nước mà bán sỹ cho các nhà buôn nhỏ-gia dân ta.

Các nhựt-báo, kêu rao bày chầy, nay chúng tôi gắng sức lập thành một hãng buôn lo theo kiểu các nhà buôn Langsa và Ang-lê đã lập ra tại Saigon

Chúng tôi cúi xin mời Lục-châu quán-lũu dời gót đến nhà giấy hay là gửi thư đến thương nghĩ cùng hỏi thăm đều chi thì chúng tôi sẵn lòng hết sức tiếp rước và chỉ báo.

Hãng chúng tôi cũng mua lùa theo kiểu các nhà máy Chêc.

Nay kính HAO-VINH et Co.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIẾT-NHIỆP ANKÂN HANG

ĐẠI-PHAP NẠC DANH CÔNG-TY TƯ, BỒN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý: Ông André Berthier — Chánh Tổng-lý: Ông A. J. Perotte.

Chinh hội sở tại Paris, 5074 đường Lazare (Chánh hãng ngành tại Pekin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

Những văn phòng tại Shanghai, Tiân-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đội Thông-quán (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiên-thanh.

Chủ hãng: TẠI PHÁP-QUỐC, — Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mại-kĩ-nghệ bán, phổ đại công-ty).

Tại Luân-Đô: ANGLO-SINO-Hàng London County et Westminster Bank Ltd.

(Tại Niêu nước: (New York Huê-Kỳ) — MM. Redmond et Co.

Hãng ngành, Saigon, 8, quai de Belgique, rue de Saigon

Tính toán các thứ sổ sách địa, bản, Tinh tiền (đủ thiếu) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai lý 2

Tinh tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu, hoặc cần trả bằng các thứ tiền tại khắp-quốc, lời hai lý rưỡi (2 1/2 %)

Tinh tiền gửi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hoặc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi toám.

Gửi tiền có mệnh lệ, hoặc lĩnh bằng tiền quan (francs), hoặc lĩnh bằng bạc đồng (piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghĩ.

Trả nợ thế có tiền đầu (Escompte) và ân dơi nợ các giấy tờ về việc thương-mại. Sang giấy chú nợ (traites), phiếu nợ (chèques) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiên-thanh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn, nợ (Bourse) ần chung các nơi. Cho mượn tiền trước mà phải thê chừn hàng hóa cùng là văn khế.

Tổng-lý A. BERTHIER.

GRAVURE

SUR MÉTAUX ET MARBRES

TIỆM KHÁCH CON ĐÀU CORDONNERIE. — CHAPELLERIE Tonkinoise

TIỆM ĐÓNG GIÀY

Tôi mới lập thêm một Tiệm đóng giày ở bán nòn theo kiểu Langsa tôi có commandê dù các màu da, chũm qui vì muốn dùng xin cơ viết thư cho tôi mà lấy mẫu da và lấy (Catalogue) mà coi kiểu cơ giá cả hẳn hoi.

Vì nào muốn mua sỉ sẽ có giá riêng xin viết thư thương nghĩ.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA, 87 Rue Cathinai, Saigon.

Cách làm mau té tiên

Viết thư cho Hãng Annam, Hảo-vinh Côngty, 146 bis Rue LeFebvre. biêu gửi contre-remboursement (cách tiền trao cho lĩnh nơi này đây thứ) một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lô-Tiên. 16: nhất trong còi Đông dương, giá là mười tám đồng (15 \$ 00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cật (0 \$ 20) — một ve lớn 5, một trăm ve lớn 5 đồng bạc.

Bán một hộp lớn 5 đồng bạc, mười hộp lớn năm chục, một trăm hộp lớn năm trăm đồng bạc l

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiên, uống làm. Băng dầu lõi it sau lõi nhiều, bán buôn quen-thói, làm giàu càng bao lâu!

Cho không! Hãy coi cho kỹ. — Rê từ ngày nay một trăm người nào gởi thư đến mà mua dầu trước, Hãng Annam Hảo-vinh Côngty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xôngng mát xây thiết, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), lõi nhất trong còi Đông-Dương hay là một ve dầu thòm Essence pour L'ong: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lit các thứ phễu (thơm ấy), tuy thích ai muốn thư nào cũng được l

Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiên uống làm!

Hãng Annam, Hảo-vinh & Co. 146 bis Rue LeFebvre Saigon Kinh đồn.

QUẢN TIN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ-NHON: LÊ-TOAN

80, RUE DE CANTON, 60. — CHOLON

Bên-hieu có trị bán các thứ thuốc rất thần hiệu kê ra sau đây, một hộp thuốc đều có cách dùng rất rành rẽ, nếu vì nào muốn xin Catalogue hãy viết thư cho hay. Bên-hieu có gởi lại nhà M. Thái-kỳ-Sơn ở đường Pellerin số 23. — Saigon, bán giùm thuốc của bên-hieu, chũm qui vì trong Lục-châu có cần dùng thuốc chi, hãy viết thư cho hay, sẽ gởi các Centre Remboursement, tiền gởi về chủ mua phải chi.

SÂM NHUNG BỒI NGON VÈ SẢNH HOÀN (THỰC BỔ NGON KHÍ TRƯỜNG SẢNH)

Phâm con người mỗi một bẩm thọ chẳng đồng, tư chức đều khác nhau, hoặc bởi phần tiên thiên bất túc, hoặc nhơn phần hậu thiên tiếp dưỡng thất thường mà sanh binh hoan, bởi tại số trời nơi phần báo thân, nên thêm từ hiệp chế phương thuốc này bổ hòa hoãn, không mạnh không công kình hủ triển, người khí nuôn huyết sạnh hóa tinh thần mạnh mẽ, da thịt, an tâm chớ than, như tở bình dùng thì tiêu bệnh, còi không bình dùng đến lại càng dồi, bổ khí huyết, sống lâu như đại, mạnh sức mau con, thiết là một phương vè sạnh đi giúp đời làm báo la.

Cách dùng có chỉ trong toa

Một hộp một hoàn lớn giá một đồng (1 \$ 00)

— hai hoàn nhỏ — (1 \$ 00)

— bốn — một đồng bạc (1 \$ 20)

HỎA ĐAM NINH PHÉ CHỈ KHAI TÁN (THỰC HO VÀ BỔ PHÉ TÁN ĐAM)

Về binh ho là binh hay biến ra nhiều, chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiêm tá: có chế phương thuốc này để trị binh siên, binh ho chẳng luận là một hoặc phương hóa tá khi sanh ra nó, không cần 1 ngày uống mấy lần. Thuốc chế này rất thần, không mất, đon há cơ thể, ngườ sung con nít chi đều đượ đượ ừ. Thuốc này phương thuốc từ truyền ho hàng ngàn đời. Mỗi hộp một cật (0 \$ 10)

Advertisement for a medicinal product, featuring text: 'CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN. THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÔNG VÀ LẠM XE MỸ. TẠI THÀNH ST-ÉTIENNE. Mà thôi. MANG F. MICHEL, CAFFORT SUCCESSOR. Có Bán SỬNG đủ thứ và đủ kiểu. THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Đã đá tốt lại giá rẻ Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đến như vầy: M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Cathinai. — SAIGON.'

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT
M. TRIỆU-CƯƠNG, CHỦ NHƠN Ở ĐƯỜNG MARINS, SỐ 188 CHỢ LỚN VÀ Ở ĐƯỜNG BOULEVARD GALLIÉNI, SỐ 3 SAIGON

Bồn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thân hiệu đều có dùng cái nhãn « Con Bướm-Bướm » làm tín hiệu, chỉ qui vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm này, xin viết thư cho hay, sẵn lòng gửi cách

Bồn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KỶ-SƠN, ở đường Pellerin, số 23-Saigon, bán giảm y giá của tiệm tôi, chỉ qui vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm này, xin viết thư cho hay, sẵn lòng gửi cách

DU CHỈ KHÁT THẦN TỐC THỈNH THỊ

THỬ LÂM

(Trái Cà-na chết nên thuốc ho)

Phạm bị chứng ho, ấy phần nhiễm bởi phong háng ngoài cần nhập vào phổi làm cho ngắn hơi thở mới sanh ra chứng ho, cho nên mới ho, thì mau trị chớ để lâu ất tánh mạng rất hiểm nghèo. Các thầy danh y bên Đông Tây hiệp ý xét kỹ chế ra thứ Cà-na này có làm thuốc rất hay hơn các phương khác, độc lòng truyền để cứu dân độ thể trong cuộc vệ-sanh hàng như thế; đầu đơn ông đơn ba, con nít chỉ hễ ho có đăm, mủ tắc tiếng, ho cả ngày cả đêm, bởi trái thời tiết mà ho, các chứng ho, bắt luôn lâu mau, hễ dùng đến trái Cà-na này mà ngưng, tức thì thấy công hiệu thường phẩm.

Người lớn mỗi lần ngâm hai trái, còn con nít từ 5 tuổi đến 10 tuổi mỗi lần ngâm một trái; mỗi ngày ngâm ba bốn lần thì thấy thông khí tang đặng hết ho, bằng như không bình hằng ngày dùng đôi ba trái cũng có ít lắm, là sanh nước miếng đã khô, giúp sức khỏe tinh thần, thông ti vi, liều thực; thiết là một thứ thuốc bổ phế trị ho rất thân hiệu vô cùng, xin chỉ qui vị dùng tới thử thì mới rõ là một thứ thuốc ho rất hay hơn các thứ khác.

Mỗi hộp chắc giá là 0 30
12 hộp chắc giá là 2 00

HUỆ LIÊU CHỈ THỐNG THANH ĐỘC HOÀN
(7) (Thuốc trị các chứng sang độc)

Chứng sang độc (Huyết-liêu) là một chứng hại to, hễ nặng thì hại cho chứng thổ, còn nhẹ thì hại đến thân; há ai lại không biết gọi là bệnh sang độc hay biến chứng bệnh rất hiểm nghèo; hoặc là đương mai, hoặc là mọc mucus cùng mình, hoặc nơi đầu âm lỗ, hoặc nơi đờng vật có mucus như ghê trầy lỗ, hoặc ngứa nhứt, hoặc lậu độc các thứ ghê về chứng sang độc thì đều

TRẠI TRUY MỘC CHẠM VÀ CÂN

Michel NGUYEN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lớn-Hầu, đường Abattoir

Trại thí dung toàn châu-lai, trên, gõ đong tác môn theo hiên kim thời.
mắc cam-thạch, thành của hay không mắc gõ liền bốn kiêu.
mắc cam-thạch, thành của hay không mắc gõ liền, bốn trụ, một trụ.
Bán lần 12 trụ, bán rựa, bán Salou, bán viết.

Tu số, từ rựa, là thế của hay chạm vàng ba, hai, một, và rựa.
Qui ông muốn biết xin gửi kiêu này là đến tại nhà tôi mua đồ có sẵn.

Xin lưu ý

Tôi đã nghĩ thuốc Nam-hồng là giá bán đùng trong Lục-châu, tôi bán cho qui ông, qui bà dùng làm thuốc chữa mắc fy, chứng những không hiệu-nghiệm chỉ cần mác con hai cho li-vi nữa.

Nếu chỉ qui ông cùng qui bà muốn dùng thuốc Nam-hồng-Tề thiết của tôi, xin viết thư hay là đời gọi đến nhà tôi, tại chợ lớn tiếp-rước, cũng ăn-cần làm cho vui lòng qui ông qui bà; há ai lại không biết gọi tôi tôi chẳng nhân thuốc y của tôi, vì trong Đông-dương này có một mình tôi trữ bán mà thôi.

Nay kính J. THANH Ecole des mécaniciens Saigons

LỜI KHUYÊN (Conseil)

Chẳng những là thuốc diên Diu là thuốc trị nhất, sự ấy ai ai cũng rõ, mà lại nhờ sự đem thuốc ấy một cách kỹ lưỡng, đến đời không còn một chút nhua nào trong đó, nên hết nó đi đàng không hề bệnh hơn. Bởi đó trong chỉ-tôn ai mà biết lo ngại bình hoàn ai hay sự đàng chừng mấy người ghiên thuốc thường bị, thì khá mua thuốc diên Diu mà hãy đi đàng thêm thuốc khác.

Có bán trong các tiệm hàng xén và quán café.

HOÀI DƯƠNG BÌNH

Muôn trở cái bình hoài dương thì phải lựa thứ thuốc bổ huyết bổ can mà uống mới đặng.

Trong cái bình hoài dương này có nhiều có, một là nỏ-can có bình, hai là cốt chấy suy khuyết.

Thường là cái việc giao cấu thì nó tăng nơi nỏ-can, nếu nỏ-can hư hại thì tinh lực suy loại-dọa. Bởi vậy ai có bệnh fy nên uống thuốc Pilules Pink là một vị thuốc bổ nỏ, cái sức nó bổ huyết bổ can hay làm cho ngũ tạng lực phá bình vương, mặt thể trắng kiện, chẳng những sáng sáng trong trong làm ăn, mà lại năng đủ hí lực thực nữa.

Tại Pilules Pink tánh được mệnh hiệu là vị thuốc quý, chớ kỳ trung hiệu bản, uống nó vào về hai.

Tại xứ Thổ-nhĩ-ky và xứ Âu-phi là chế đơn ông hay có năm thế bấy thập, thì hoàn thuốc Pilules Pink bán đắt về cùng, thiên hạ ưa dùng vì nó chữa cái bệnh hoài dương rất hay rất rõ.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon. Mỗi hộp giá là 2 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

Lý-Tích-Hầu

TIỆM MAY

ở đường Nemésis 20-SAIGON

Chợ Bến-thành, ngõ xuống, ngang tầm Cầu-cổ, có bán đủ đồ cũ-công và hàng giá như: Nút-áo, Kim, Chỉ và hàng Tàu, hàng Bắc, hàng Trung-ky, tua Tra-không, Đồi, Đép, Đá, nhiều Nhật, Hàng Cỏ-đổi, xuyến Bénon v.v.

Máy khâu quần áo Tây-Nam; tay thợ Bắc, thợ Huế rành nghề, thêu thào hàng kim-mỹ chỉ may rất mau và rất rẻ; muốn đặt nội một ngày cho có đủ, cũng có.

Kính-mời qui có qui bà, vì ngày Đông-bang, cầu rinh trước thần nhân, ghé tiệm tôi xem làm.

Tôi Mỹ làm may mà đàng thập qui có qu bà hạ có.

HỒ-NGỌC-HOAI.

RƯỢU THUỐC HIỆU LẠ

QUINA GENTIANE

Của Ti-ri-ên Quốc-Paul báo chế. Là một thứ rượu bổ tâm cho con người đáng trọng cho. Những người nào muốn đặng trường thọ và chống đỡ nội náo ương mang bệnh hoạn thì phải uống thứ rượu Quina Gentiane này mỗi ngày 1 ly nhỏ trước khi đi ăn.

Thứ rượu bổ này chế từ những đơn 650 năm rồi bởi tay ông Dom Manoit là thầy tu tại l'Abbaye de San-Paulo vậy.

Trong cái hoàn của ông đặng về các danh từ đặng đặng về các bệnh sống. Nhất là các sự nóng nực thì đặng đặng. Có bán ở trong các tiệm hàng xén.

Thứ rượu này ba nguyên khí.

Trừ hàn nhiệt.

Thêm sức cho trai tráng.

Đỡn ông và đỡn bà.

Làm cho thần thể ngũ tạng lực phá bình vương.

Giúp cho mau có con.

Cách đơn rượu thuốc này nó làm cho trở nên một môn thuốc nhứt hạng; tuy có dùng Guinquin làm cốt mắc đầu, chớ rượu này là một môn khai vị.

Uống nó rất thanh tao.

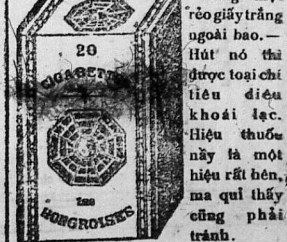
Mau thấy hiệu nghiệm hơn các thứ thuốc khác.

KHÁ KỶ

Moóc cho khỏi làm lạ mà có thiệt hại cho chứ qui khách thì bằng Đổng-bà rao cho sự si nầy hiểu rằng. Rượu hiệu Dubonnet này là rượu bổ ngoài trời, có ông thuốc Quinquin làm cốt mắc đầu thay mới cho bổ hiệu tu Nam-ky, Bắc-ky Trung-ky và Cao-phi-ét.

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và C°S-TY, đường Kinh-Lập, môn Cầu-cổ, SAIGON.

Thuốc điều kiện Tây Bao xanh, đã 40 năm lại vẫn chắc. Có dán choàng một rêu giấy trắng ngoài bao.

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và C°S-TY, ở số 68, SAIGON.

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

福總氏秘製保腎丸
人身之血每三分鐘經過腎府一次俾血中之渣滓毒液盡皆濾淨而後流注於全身...
腎府之血清而毒液盡皆濾淨而後流注於全身...
腎府之血清而毒液盡皆濾淨而後流注於全身...
腎府之血清而毒液盡皆濾淨而後流注於全身...

Pilules Foster pour les Reins
Pilules Foster pour les Reins
Pilules Foster pour les Reins
Pilules Foster pour les Reins

La Véritable Marque (Briquelette jaune.)

PRIX: 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông - dương Yên đĩnh Công - ty)

Tư - bản : 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đồn-diện trồng thuốc lá tại **KIM-XUYỀN và VĂN-KHÉ**

Hiện có những thứ sau này gửi bán trong các hiệu :

XI-GÀ. NINA.

Thuốc chữa vẩn :

COQ (Con gà)

FAVORITES.

MÉTROPOLES

vấn vẩn

Và thứ thuốc lá vẩn, chiếu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

Thuốc vẩn :

TRỊ BỆNH YẾU PHẠP

(Consett's medicine)

Chưa gì muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà đáng trong lúc ốm rết, hoặc nóng lạnh, ít vị không đắng tí, thì hãy mua rượu Whum mana là rượu thiên hạ rất chuộng và lợi tốt hơn các thứ rượu rham khác.

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nói cho phải, cái vẻ bề ngoài nhẵn trắng.

Bán trong các tiệm hàng xén

NHÀ HÀNG Nam-Thuận-Phát

LE-VAN-LE, kế nghiệp

Số đường Pellerin-Espagne số 69 - SAIGON

Kính,

Mời viên-quan, quí-khách thừa nhân đến nhà hàng tôi hưởng tửu và dùng bữa trước là đồng-vua ý qui viên sau giúp tôi nên việc.

Từ ngày vào kế nghiệp, tôi đã sửa sang nghi tiết và sắp đặt mọi việc lại như mới. Chẳng những vật thực đủ mùi đủ vị, cách tiếp đãi quí-khách rất trọng hân.

Tôi lại có lập riêng một phòng, để khi có qui có quí bà vào ngồi dùng bữa hoặc giải khát cho xứng đáng.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐAM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
của ông *Lương-y* **GUILLE**

Từ tám mươi năm nay thuốc **ELIXIR** có chế đường của quan *Lương-y* **GUILLE** lấy làm thần hiệu trong những bệnh **HƯ PHẾ**, đau trong **TÍ VỊ**, đau nơi **TRÁI TIM**, **ĐAU GÁI**, **ĐAU MÌNH**, **RẾT VỎ ĐÀ**, hoặc **CHÓI NƯỚC**, **BỊNH KIẾT**, **BỊNH HO ĐẠI**, **BỊNH CỨM**, **CHỀ CHỐC NGOÀI DA** và bệnh có **TRÙNG LÀI TRONG BỤNG**.

Ấy là một thứ **THUỐC XỔ** rõ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho **HUYẾT RA TINH KHIẾT**. Những bệnh gốc bởi **ĐAM** hay là **MẬT** phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên **PAUL GAGE** thì chớ dùng.

LÀI CÓ MỘT THỨ **THUỐC HOÀN XỔ**
nữa cũng rút trong thứ *Elixir Tonic Antiglairieux* của quan *Lương-y* **GUILLE**.

Thành chế thứ thuốc này là nhà : **PAUL GAGE FILS**, một hạng bác chủ y sanh, đường **ORNELLE ST GERMAIN** môn bài số 8, ở tại đó thành **PARIS**.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOẢN CHẤT THỦY
(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYÊN

VICHY CÉLESTINS

Có bốn nguồn nước : Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Bàng-quang, bệnh Phong - đờ nửa óc. Thạch-lân-biến (kết) - Đau mắt, chột mắt-lác.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gao và bệnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bệnh thương tí, trường nhiệt

Hãy coi chừng đồ giả mạo. Khi mua phải chỉ cho uống thứ nước này, mình muốn đúng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TẾ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tr ubientrong nước suối **Sy má ra**. Có hộp và ce ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2,3 hoả thì để tiêu hoả.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xit (Môi-khi-chết).

PATHEPHONE

Hai hào chào là Đơn vàng Đới

AGENTS: Berthel, Charrière & Co

Thật máy nói, thứ kèn hát Pathephone này có một mình nó nói tiếng người hơn hết.

Thật máy nói, thứ kèn hát Pathephone này có một mình nó nói tiếng người hơn hết.

CÁ DIẠ CÁ MÂY VÀ KIM ĐÈU CÓ HIỆU PATHÉ

Khi mua phải nài cho được hiệu **Sy**. Vì đĩa hát hiệu này tốt nhất, kèn hát hiệu này rõ nhất, kim đồng ngọc thạch chẳng hề khi nào mòn.

TẠI HÀNG CÓ HƠN 1 TRIỆU ĐĨA HÁT ĐỦ CÁC THỦ TIẾNG

Địa chỉ: Langson, Annam, Bắc-kỳ, Cao-man, Lạng-sơn, Xoa-thiêu, Trại-châu.

Địa chỉ: Langson, Annam, Bắc-kỳ, Cao-man, Lạng-sơn, Xoa-thiêu, Trại-châu.

Saigon - Imp. de l'Union,
L'Administrateur Gérant : **NGUYỄN-VĂN-CỬA**

*Califon & Kirge & Co.
Sept cent 21, rue de la Paix,
Paris le 2 Juin 1910*